

Het *Advocatenblad* is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten en wordt uitgegeven door Elsevier bedrijfsinformatie bv. De inhoud wordt samengesteld door de van de Orde onafhankelijke redactie, behalve de rubrieken Van de Orde en Disciplinaire beslissingen.

De gehele productie van het *Advocatenblad* wordt betaald uit de advertentie-opbrengsten.

Redactie

mr. drs. G.C. van Daal
mr. W.K. van Duren
mr. W. Heemskerk
dr. L. Hesselink
mr. A.A.M. van der Meer
mr. O.H. Minjon
mr. P.F.P. Nabben
mr. G.J. van Oosten
mr. L.N.J.B. van Osch
mr. M. Perfors
mr. M. Ynzonides

Bladmanagement

mr. L.N.J.B. van Osch
mr. M. Perfors
mr. M. Ynzonides
dr. L. Hesselink (Elsevier)
mr. D. de Snoo (Orde)

Eindredactie

Linus Hesselink

Redactionele bijdragen

t.a.v. L. Hesselink
Elsevier bedrijfsinformatie bv
Postbus 16500, 2500 BM Den Haag
tel. 070-4415226
fax 070-4415919
email: l.hesselink@ebi.nl
Bezoekadres: Benoordenhoutseweg 46, Den Haag
Zie www.elsevierjuridisch.nl

Bijdragen voor het Orde-deel

Nederlandse Orde van Advocaten,
Postbus 30851, 2500 GW Den Haag,
tel. 070-3353535, fax 070-3353531.
Zie ook: www.advocatenorde.nl

Uitgever

drs. J.W. van der Weele

Juridische Vacaturebank

www.jbb.nl

Beeld

Vormgeving: VILLA Y, Andre Klijsen
Tekeningen: Floris Tilanus
De Pinguïn: W.C. van Manen, Stichting
Advocaten voor Advocaten

Lay-out

Dimitry de Bruin, Den Haag

Correctie

Sandra Braakmann

Druk

Drukkerij Groen bv, Leiden

Advertenties

Brouwer's Direct Marketing bv
Postbus 90, 2380 AB Zoeterwoude
tel. 071-5897621, fax 071-5890580
e-mail: bdmvb@euronet.nl
Advertentietarieven op aanvraag
Personeelsadvertenties: € 1,80 per mm bij een
kolombreedte van 40 mm
Inzendtermijn afl. 10: 3 mei 2002
afl. 11: 17 mei 2002

Abonnementen

Alle *advocaten*, leden van de Nederlandse Orde van Advocaten, ontvangen het blad gratis. Voor adreswijzigingen kunnen zij terecht bij de Nederlandse Orde van Advocaten, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag (Neuhuyskade 94, 2596 XM Den Haag), tel. 070-3353535, fax 070-3353531.
Niet-leden betalen € 133 per jaarabonnement (incl. BTW en verzendkosten) en voor de jaarband € 15. Studenten 50% korting. Abonnementen kunnen schriftelijk worden opgezegd tot uiterlijk twee maanden voor beëindiging van het lopende abonnement.
Elsevier Klantenservice verzorgt de abonnementenadministratie voor niet-leden: Elsevier bedrijfsinformatie bv, afdeling Klantenadministratie, postbus 808, 7000 AV Doetinchem. Tel. 0314-358358, fax 0314-349048, e-mail: klantenservice@ebi.nl
Losse nummers: € 8

© Alle rechten voorbehouden. Niets uit dit blad mag worden vervoerd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (art. 16 Auteurswet) dient men zich tot de uitgever te wenden.

COLUMN

René Klomp

Irreële executie

Dit is geen goed moment om afschaffing van de doodstraf in de Verenigde Staten te bepleiten. Na de aanslagen van 11 september is de drang om wraak te nemen op de terroristen en hun aanhangers groot. De Verenigde Staten hebben niet voor niets een grondoorlog in Afghanistan gevoerd. Direct na de aanslag sprak president Bush al dreigende taal: *We will smoke them out of their holes, get them running and bring them to justice*. En als Bush, voormalig gouverneur van Texas, de staat die al jaren recordhouder gerechtelijke executies is, spreekt over *justice*, weet iedereen wat hij daarmee bedoelt.

Maar dit is niet het hele verhaal. Juist de afgelopen jaren heeft de Amerikaanse beweging die voor afschaffing van de doodstraf pleit, sterk aan kracht gewonnen. Elk argument dat voorstanders op andere gedachten zou kunnen brengen, wordt aangegrepen. Zo is één van de belangrijkste argumenten tegen de doodstraf natuurlijk de niet uit te sluiten kans dat een onschuldige wordt veroordeeld. Tot voor kort was dat een enigszins theoretische discussie, maar door nieuw DNA-onderzoek zijn inmiddels tientallen veroordeelden alsnog vrijgekomen. Andere acties van de tegenstanders van de doodstraf richten zich op het voorkomen van het executeren van minderjarigen en geestelijk gestoorden. Pogingen uit de jaren zeventig en tachtig de doodstraf in strijd met de constitutie te laten verklaren, hebben helaas schipbreuk geleden. Toen ging het om discriminatie (zwarten lopen een veel groter risico de doodstraf te krijgen dan blanken) en de *cruel and unusual punishment* bestaande uit het langdurige verblijf in de *death row*, de dodencellen waarin de terdoodveroordeelden wachten tot hun beroepsmogelijkheden zijn uitgeput.

Een nieuwe dimensie aan de strijd tegen de doodstraf is gegeven door een groep studenten journalistiek. Zij hebben systematisch onderzoek gedaan of procedures waarin de doodstraf werd opgelegd wel aan alle vereisten voldeden. Tot grote ontzetting van voor- en tegenstanders bleek in veel zaken bewijs te zijn achtergehouden en bleken getuigen onder druk te zijn gezet. Maar het ergste was dat de advocaat van de veroordeelde vaak een verwijt kon worden gemaakt. In het bijzonder de door de staat toegevoegde pro Deo-advocaten bleken in veel gevallen niet in staat een goede verdediging te voeren. Dat ook sommige rechters niet vrijuit gaan – één was er zelfs tijdens een zitting in slaap gevallen – doet daar niets aan af.

Wat mij opvalt aan de huidige discussie in de Verenigde Staten is dat de aangevoerde argumenten tegen de doodstraf, hoe waar ze ook zijn, slechts *bijkomende* argumenten zijn. Het belangrijkste argument, namelijk dat het immoreel is van staatswege iemand het leven te benemen, hoor je vrijwel nooit. Toch is dat hetgene waar het volgens mij in de discussie om zou moeten gaan. Het is onethisch en principieel onjuist een ander van het leven te beroven. *How can we kill people who killed people to show that killing people is wrong?*

Nu één van de verdachten van betrokkenheid bij de aanslag van 11 september een Fransman blijkt te zijn, doet zich de bijzondere mogelijkheid voor dat de Europese Unie luid en duidelijk kan protesteren tegen de doodstraf in de Verenigde Staten. Zelfs al is de verdachte meerderjarig, geestelijk niet gestoord, absoluut schuldig en zelfs al zou hij een prima advocaat hebben gehad, dan nog is het onaanvaardbaar als de Verenigde Staten de doodstraf zouden opleggen. Dat zou de boodschap van de EU moeten zijn.

Eigenlijk is elk moment een goed moment om de afschaffing van de doodstraf te bepleiten.